

УСТАНОВА АДУКАЦЫІ
«БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПЕДАГАГІЧНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ІМЯ МАКСІМА ТАНКА»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Рэктар
А.І.Жук
«17» 2024 г.
Рэгістрацыйны № УД/1-69/2024/вуч.

СУЧАСНЫ ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
на вучэбнай дысцыпліне
для спецыяльнасці
1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура

2024 г.

Скапіравана ў сапраўдны выгляд

Вучэбная праграма складзена на аснове Адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі АСВА 1-02 03 01-2021, (20.04.2022, №85), вучэбнага плану спецыяльнасці 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура (15.07.2021, №048 – 2021/у; 23.06.2022, №133 – 2022/у)

СКЛАДАЛЬНІКІ:

І.М.Мішчанчук, загадчык кафедры беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», кандыдат філалагічных навук, дацэнт;
М.С.Рак, вядучы кафедры беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

С.М.Гычына, дацэнт кафедры беларускай філалогіі і сусветнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат філалагічных навук;
А.І.Жышкewіч, дацэнт кафедры мовазнаўства і лінгвадыялектыкі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», кандыдат філалагічных навук

УЗГОДНЕНА:

Дырэктар
ДУА «Гімназія № 43 г. Мінска»

M. Kaval'ouskaya

М.Ф.Кавалеўская

РЭКАМЕНДАВАЦА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(праатакол № 8 от 25.03.2024 г.)

Загадчык кафедры

I.M. Mishanchuk

І.М.Мішчанчук

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(праатакол № 6 ад ___ /6.04/2024 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае

Метадыст вучэбна-метадычнага аддзела БДПУ

Y.V. Cichanava

Я.В.Ціханова

Дырэктар бібліятэкі

N.P. Syatkovskaya

Н.П.Сяткоўская

Скапіравана ў сапраўдны выгляд

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне «Сучасны літаратурны працэс» складзена з улікам сучаснай канцэпцыі літаратурнай адукацыі, што абумоўлена паглыбленым вывучэннем асноўных тэндэнцый развіцця літаратуры першай чвэрці XXI стагоддзя. Вучэбная дысцыпліна аб'ядноўвае вялікі рознабаковы матэрыял, спецыфіка якога вызначаецца складанасцю і несістэматызаванасцю культурна-гістарычнай сітуацыі, метадалагічнай перабудовай сучаснага літаратуразнаўства. На сучасным этапе працягваецца пераасэнсаванне мастацкіх з'яў, выпрацоўваюцца новыя крытэрыі ацэнкі. Праграма дае ўяўленне пра складанасць, шматфарбнасць, рознастылёвасць сучаснага літаратурнага працэсу, калі актыўна ідзе працэс станаўлення форм і жанраў літаратуры найноўшага часу. Літаратурнае жыццё першай чвэрці XXI стагоддзя характарызуецца незакончанасцю працэсаў, пошукамі новых шляхоў спасціжэння рэчаіснасці.

Мэты вучэбнай дысцыпліны – пазнаёміць студэнтаў з асноўнымі тэндэнцыямі развіцця сучаснай літаратуры; даць уяўленне пра агульныя напрамкі развіцця, эвалюцыю метадаў, стыляў, жанравых форм; пазнаёміць з жыццём і творчасцю сучасных пісьменнікаў, зместам іх твораў і роляй у літаратурным працэсе.

Задачы вучэбнай дысцыпліны:

- даць студэнтам рознабаковыя веды па прадмеце;
- навучыць арыентавацца ў сучаснай літаратурнай сітуацыі;
- выхоўваць эстэтычны густ, адчуванне прыгожага ў жыцці і літаратуры;
- фарміраваць уменні і навыкі прафесійнага літаратуразнаўчага аналізу твораў мастацкай літаратуры;
- развіваць індывідуальна-творчае і аналітычнае мысленне студэнтаў.

Вучэбная праграма складаецца з аглядавых тэм, у якіх даецца агульная характарыстыка літаратуры пачатку XXI стагоддзя, вылучаюцца асноўныя тэндэнцыі ў творчасці пісьменнікаў, раскрываецца ўплыў грамадска-палітычных падзей на літаратуру, вывучаюцца творы мастакоў слова, што заявілі пра сябе як яркія індывідуальнасці і вызначаюць мастацкі ўзровень сённяшняй літаратуры.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста, сувязі з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі. Згодна з вучэбным планам па спецыяльнасці 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура вучэбная дысцыпліна «Сучасны літаратурны працэс» уваходзіць у кампанент установы вышэйшай адукацыі. Вучэбная дысцыпліна «Сучасны літаратурны працэс» звязана з вучэбнай дысцыплінай «Гісторыя беларускай літаратуры мяжы XX – пачатку XXI ст.», якая ўваходзіць у дзяржаўны кампанет і абавіраецца на паняцці, атрыманыя падчас вывучэння вучэбных дысцыплін «Уводзіны ў літаратуразнаўства» і «Літаратурная крытыка», якія ўваходзяць у кампанент установы вышэйшай адукацыі.

Патрабаванні да засваення вучэбнай дысцыпліны. Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Сучасны літаратурны працэс» павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў базавай прафесійнай кампетэнцыі БПК-25: Характарызаваць гісторыю развіцця беларускай літаратуры другой паловы XX – пачатку XXI стагоддзяў у аспекце родавай і відавай прыналежнасці мастацкіх твораў, асаблівасцей іх паэтычнай і стылістычнай арганізацыі.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **ведаць**:

- шляхі і галоўныя тэндэнцыі развіцця сучаснай літаратуры;
- асаблівасці стылю і творчай манеры пісьменнікаў;
- агульначалавечае значэнне мастацкіх твораў сучасных пісьменнікаў;
- праблематыку, ідэйны змест твораў, асаблівасці кампазіцыі, ролю вобразна-выяўленчых сродкаў.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **умець**:

- бачыць логіку літаратурнага працэсу;
- аналізаваць літаратурны твор, раскрываючы спецыфіку яго зместу і формы;
- выяўляць падобнае і адметнае ў літаратурах розных народаў;
- упісаць літаратурны твор у сацыякультурны кантэкст эпохі і краіны;
- тлумачыць функцыі сімвалаў у мастацкіх тэкстах;
- працаваць з навукова-крытычнай і даведачнай літаратурай.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **валодаць**:

- адпаведным тэрміналагічным і паняццёвым апаратам;
- сучаснай метадыкай і метадалогіяй літаратуразнаўчых даследаванняў.

У рамках адукацыйнага працэсу па вучэбнай дысцыпліне «Сучасны літаратурны працэс» студэнт павінен набыць не толькі тэарэтычныя і практычныя веды, уменні і навыкі па спецыяльнасці, але і развіць свой каштоўнасна-асобасны, духоўны патэнцыял, сфарміраваць якасці патрыёта і грамадзяніна, гатовага да актыўнага ўдзелу ў эканамічным, вытворчым, сацыяльна-культурным і грамадскім жыцці краіны.

Па кожнай вучэбнай тэме ў адпаведнасці з яе мэтамі і задачамі па фарміраванні і развіцці ў студэнтаў канкрэтных кампетэнцый выкладчык праектуе і рэалізуе канкрэтныя педагагічныя тэхналогіі.

Асноўнымі тэхналогіямі навучання з'яўляюцца: праблемнае навучанне (праблемнае выкладанне, пошукавы метады); камунікатыўныя тэхналогіі, заснаваныя на актыўных формах і метадах навучання (дыскусія, круглы стол, прэзентацыя, работа ў групах); асобна арыентаваная тэхналогія. Рэкамендаваныя метады і прыёмы навучання: тлумачэнне, эмпірычная гутарка, аналіз літаратурна-крытычных тэкстаў, аналіз мастацкіх твораў, супастаўленне мастацкага твора і літаратурна-крытычнага водгуку на яго і інш.

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў. Пры вывучэнні вучэбнай дысцыпліны «Сучасны літаратурны працэс» выкарыстоўваюцца

такія формы самастойнай работы, як выкананне індывідуальных заданняў на практычных занятках пад кантролем выкладчыка, выкананне індывідуальных заданняў пазааўдыторна (кіруемая самастойная работа студэнтаў), напісанне рэфератаў, падрыхтоўка дакладаў для выступлення на студэнцкіх навуковых канферэнцыях і інш.

Агульная колькасць гадзін, колькасць аўдыторных гадзін, форма атрымання вышэйшай адукацыі, размеркаванне аўдыторных гадзін, форма прамежкавай атэстацыі. Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Сучасны літаратурны працэс» на 4 курсе ў 7 семестры разлічана на 110 вучэбных гадзін. З іх 50 аўдыторных гадзін: 24 лекцыйных, 26 гадзін практычных заняткаў. Форма атрымання адукацыі – дзённая, форма прамежкавай атэстацыі – экзамен.

Размеркаванне гадзін па семестрах:

Семестр	Усяго	Лекцыі	Практычныя	Самастойная работа студэнтаў	Форма прамежкавай атэстацыі
VII	110	24	26	60	Экзамен

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. Сацыякультурная сітуацыя 1990 – 2020-х гадоў

Выхад беларускай літаратуры за межы нацыянальнай традыцыі, падключэнне да эстэтычных сістэм сусветнага мастацтва. Адначасовая праца ў літаратуры 1990-х – 2020-х гадоў прадстаўнікоў розных пакаленняў. Праблемы пераемнасці сучаснага этапу літаратурнага развіцця з папярэднім. Адметнасць розных эстэтыка-выяўленчых кірункаў, плыняў, тэндэнцый у сучаснай літаратуры: рэалізму, неарамантызму, авангардызму, імпрэсіянізму, постмадэрнізму і інш. Развіццё духоўна-рэлігійных матываў. Уплыў «вернутаі літаратуры» на літаратурны працэс. Сучаснае прачытанне літаратурнай спадчыны.

Літаратурныя суполкі. Роля Саюза пісьменнікаў Беларусі ў актывізацыі літаратурнага жыцця. Беларускі літаратурны перыядычны друк.

Сітуацыя полілінгвізму ў літаратуры Беларусі. Стварэнне мастацкіх твораў на розных мовах: рускай, польскай, ідыш, іспанскай, нямецкай, курдскай, армянскай і інш.

Тэма 2. Эстэтычна-стылёвыя кірункі і тэндэнцыі развіцця сучаснай беларускай паэзіі

2.1. Жанрава-тэматычная разнастайнасць беларускай паэзіі

Паварот да публіцыстычнай адкрытасці, прысутнасць грамадзянскай тэматыкі, зварот да постацей знакамітых продкаў (вершы П. Панчанкі, М. Танка, Н. Гілевіча, А. Вярцінскага, В. Шніпа, Р. Баравіковай, Л. Дранько-Майсюка, інш.). Адлюстраванне трагедыяных перыпетый мяжы XX – XXI стагоддзяў у сучаснай паэзіі, драматызм светаадчування лірычнага героя (творы В. Зуёнка, Р. Барадуліна, Н. Гілевіча, Г. Пашкова і інш.).

Пейзажная лірыка, вострае экалагічнае гучанне вершаў пра прыроду (М. Танк, Р. Барадулін, Н. Гілевіч, М. Мятліцкі, М. Башлакоў, інш.). Беларуская міфалогія ў творах М. Танка, Р. Барадуліна, А. Сыса, інш.

Лірыка кахання Р. Баравіковай, М. Шабовіча, В. Жыбуля, В. Бурлак, Т. Сівец, К. Масэ, Н. Гілевіча і інш.

Інтэлектуальна-філасофская плынь у паэзіі: М. Танк, П. Макаль, А. Разанаў, Г. Булыка і інш. Біблейска-філасофскія і экзістэнцыяльныя матывы ў сучаснай паэзіі.

Жанрава-стылёвыя пошукі ў сучаснай беларускай літаратуры: аўтарскія жанры і жанравыя формы.

2.2. Сучасны паэтычны эпас: дынаміка развіцця

Беларуская паэма на сучасным этапе. Разнастайнасць мастацкіх форм, жанравыя кантамінацыі, праблемна-тэматычная сінтэзнасць. Чарнобыльская трагедыя і асэнсаванне драматычных перыпетый XX стагоддзя ў паэмах Я. Сіпакова, Р. Барадуліна, М. Башлакова і інш. Паэтычнае майстэрства пісьменнікаў, рытміка-інтанацыйная разнастайнасць твораў, насычанасць мастацкімі тропамі, актыўнае выкарыстанне аўтарскіх неалагізмаў.

Драматызацыя паэмнага жанру: творы А. Лойкі, Р. Баравіковай, У. Скарынкіна, інш. Сучасная інтэлектуальная паэма.

Тэма 3. Сучасная беларуская проза: асноўныя тэндэнцыі і перспектывы яе развіцця

3.1. Тэматычнае багацце беларускай прозы

Сучасная літаратура і інтэрнэт як новы спосаб літаратурнага мыслення і ўзаемаадносін з чытачом. Сецература, фанфікшн. Літаратурныя блогі ў інтэрнэце: новыя формы і новыя жанры. Сучасныя літаратурныя прэміі. Настроенасць пісьменнікаў на выпрацоўку новай сістэмы творчых каардынат.

Тэма гістарычнага і ваеннага мінулага ў беларускай прозе (І. Шамякін, В. Іпатава, Г. Далідовіч, Л. Дайнека, В. Чаропка, А. Наварыч, А. Адамовіч, У. Гніламедаў і інш.). Жанравыя формы, стылёвая разнастайнасць, абыходжанне з гістарычнай фактурай.

Карціны вясковага жыцця ў творах А. Федарэнкі, А. Казлова, А. Жука, У. Гніламедава, Г. Марчука, Х. Лялько і інш. Зварот да надзённых праблем сучаснасці і мінулага, увага да асобы чалавека, грамадзянскай праблематыка ў сучаснай прозе.

Экалагічная тэматыка. Чалавек і прырода, страчанае іх адзінства як асноўная праблема творчасці В. Казько. Зварот да прытчы, іроніі, фальклорна-міфалагічных вытокаў, да вобразаў-сімвалаў, публіцыстычных сродкаў выразнасці. Экалагічная тэматыка твораў А. Жука, І. Пташнікава, І. Шамякіна, А. Федарэнкі і інш.

Адлюстраванне ўрбанізаванага жыцця і побыту ў прэзаічных творах Г. Марчука, А. Асташонка і інш. Мастацкія метады ў творчасці пісьменнікаў (рэалізм, мадэрнізм, постмадэрнізм). Містычныя матывы ў творах.

3.2. Беларуская проза XXI стагоддзя: жанрава-стылёвыя пошукі

Новыя з'явы ў творчасці пісьменнікаў старэйшага пакалення (фантастыка, містыка, экзистэнцыяльныя матывы, фантасмагорыя, алюзіі, фрагментарнасць, інтэртэкстуальнасць). Авангардныя пошукі маладых прэзаікаў.

Сучасная «жаночая» проза: Л. Рублеўская, А. Брва і інш.

Дэтэктыўны жанр у беларускай літаратуры. Працяг традыцый У. Караткевіча: займальны сюжэт, прынцып загадканасці, вострая інтрыга, незвычайнасць вобразаў. Праблематыка і асаблівасці аўтарскай канцэпцыі ў творах Г. Марчука, Л. Рублеўскай, М. Чаргінца і інш. Беларуская літаратурная казка, фэнтэзі і фантастыка, містыка, комікс, нон-фікшн, «зацемкі» і інш.

Тэма 4. Тэндэнцыі развіцця сучаснай беларускай драматургіі

4.1. Тэматычная разнастайнасць беларускай драматургіі

Агульныя тэндэнцыі развіцця нацыянальнай драматургіі: пашырэнне тэматыкі сучаснай драматургіі, пошук новых жанравых форм, мастацкіх

сродкаў увасаблення рэчаіснасці. Узмацненне ўвагі да набыткаў сусветнага драматургічнага і тэатральнага мастацтва.

Традыцыі нацыянальнай і сусветнай драматургіі ў п'есах на гістарычную тэматыку. Інтэрпрэтацыя рэальных гістарычных падзей і асоб у драмах А. Дударова, А. Петрашкевіча, У. Бутрамеева і інш.

Надзённыя канфлікты жыцця, спецыфіка іх вырашэння ў творах М. Матукоўскага, Г. Марчука, А. Дударова, А. Паповай і інш.

4.2. Жанравыя багацце сучаснай беларускай драматургіі

Новыя жанравыя формы ў сучаснай беларускай драматургіі (п'еса-прытча, п'еса-фантазмагорыя, п'еса-містыфікацыя, п'еса-казка для дарослых). Набыткі і страты драматургаў новай генерацыі: А. Ждана, М. Арахоўскага, Г. Марчука, І. Сідарука, інш.

Перапрацоўка вядомых сюжэтаў, матываў, вобразаў у рымэйках.

Тэма 5. Сучасная рускамоўная літаратура Беларусі

Узровень даследавання рускамоўнай літаратуры Беларусі. Роля і месца яе ў літаратурным працэсе (проза А. Андрэева, Э. Скобелева, А. Паповай, М. Ляшук, Я. Таганова, М. Чаргінца і інш.).

Рускамоўная паэзія: жанрава-стылёвая разнастайнасць (В. Блажэнны, К. Міхеева, В. Паліканіна, А. Скарынкін, В. Бурлак і інш.).

Рускамоўная драматургія на мяжы ХХ – ХХІ стагоддзяў (А. Папова, А. Дзялендзік, К. Сцешык, П. Пражко і інш.).

**ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ «СУЧАСНЫ ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС»
(дзённая форма атрымання адукацыі)**

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная работа студэнта	Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семінарскія) заняткі				
1	2	3	4	5	6	7	8
	СУЧАСНЫ ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС	24	26	60			
1.	Сацыякультурная сітуацыя 1990 – 2020-х гадоў	2	2	12			
	<p>1. Выхад беларускай літаратуры за межы нацыянальнай традыцыі, падключэнне да эстэтычных сістэм сусветнага мастацтва.</p> <p>2. Адначасовая праца ў літаратуры 1990 – 2020-х гадоў прадстаўнікоў розных пакаленняў.</p> <p>3. Адметнасць розных эстэтыка-выяўленчых кірункаў, плыняў, тэндэнцый у сучаснай літаратуры.</p> <p>4. Літаратурныя суполкі. Роля Саюза пісьменнікаў Беларусі ў актывізацыі літаратурнага жыцця. Беларускі літаратурны перыядычны друк.</p> <p>5. Сітуацыя полілінгвізму ў літаратуры Беларусі.</p>	2	2	12	<p>Выданні «Полымя», «Маладосць», «ЛіМ», «Культура», «Звязда» і інш.</p> <p>Камп’ютарная прэзентацыя № 1.</p>	[1] [2] [6] [8] [10]	Экспрэс-апытанне
2.	Эстэтычна-стыльовыя кірункі і тэндэнцыі развіцця сучаснай беларускай паэзіі	6	6	12			
2.1.	Жанрава-тэматычная разнастайнасць беларускай паэзіі	4	4	6			
	<p>1. Паварот да публіцыстычнай адкрытасці, зварот да постацей знакамітых продкаў.</p> <p>2. Адлюстраванне трагедыйных перыпетый XX стагоддзя ў сучаснай паэзіі.</p> <p>3. Пейзажная лірыка, вострае экалагічнае гучанне вершаў пра прыроду.</p>	4	4	6	<p>Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. Т. 4, кн. 1–3. – Мінск : Бел. навука, 2002–2015.</p>	[1] [2] [3] [5] [5] [12]	Аналіз твораў, работа ў падгрупах.

	4. Лірыка каханьня. 5. Інтэлектуальна-філасофская плынь у паэзіі. 6. Біблейска-філасофскія і экзістэнцыяльныя матывы ў паэзіі. 7. Жанрава-стылёвыя пошукі ў сучаснай беларускай літаратуры: аўтарскія жанры і жанравыя формы.						
2.2.	<i>Сучасны паэтычны эпас: дынаміка развіцця гадоў</i>	2	2	6			
	1. Беларуская паэма на сучасным этапе. Разнастайнасць мастацкіх форм, жанравыя кантамінацыі, праблемна-тэматычная сінтэзнасць. 2. Чарнобыльская трагедыя і асэнсаванне драматычных перыпетый XX стагоддзя ў паэмах Я. Сіпакова, Р. Барадуліна, М. Башлакова і інш. 3. Драматызацыя паэмнага жанру: творы А. Лойкі, Р. Баравіковай, У. Скарынкіна, інш. 4. Сучасная інтэлектуальная паэма.	2	2	6	Камп'ютарная прэзентацыя № 2.	[1] [2] [3] [5] [12]	Напісанне водгукаў
3.	Сучасная беларуская проза: асноўныя тэндэнцыі і перспектывы яе развіцця	6	6	12			
3.1.	<i>Тэматычнае багацце беларускай прозы</i>	4	4	6			
	1. Сучасная літаратура і інтэрнэт як новы спосаб літаратурнага мыслення і ўзаемаадносін з чытачом. Сецература, фанфікшн. Літаратурныя блогі ў інтэрнэце. 2. Сучасныя літаратурныя прэміі. 3. Тэма гістарычнага і ваеннага мінулага ў беларускай прозе. Жанравыя формы, стылёвая разнастайнасць твораў. 4. Карціны вясковага жыцця ў творах сучасных пісьменнікаў. 5. Экалагічная тэматыка. Чалавек і прырода, страчанае іх адзінства як асноўная праблема творчасці сучасных аўтараў. 6. Адлюстраванне ўрбанізаванага жыцця і побыту ў творах.	4	4	6	Камп'ютарная прэзентацыя № 3.	[1] [2] [3] [4] [5] [11] [12]	Калёквіум
3.2.	<i>Беларуская проза XXI стагоддзя: жанрава-стылёвыя пошукі</i>	2	2	6			
	1. Новыя з'явы ў творчасці пісьменнікаў старэйшага пакалення (фантастыка, містыка, экзістэнцыяльныя матывы, фантасмагорыя, алюзіі, фрагментарнасць, інтэртэкстуальнасць). 2. Пошукі маладых празаікаў, постмадэрнісцкая паэтыка. 3. Сучасная «жаночая» проза. 4. Дэтэктыўны жанр у беларускай літаратуры.	2	2	6	Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. Т. 4, кн. 1–3. – Мінск : Бел. навука, 2002–2015.	[1] [2] [3] [4] [5] [11]	Аналіз твораў Рэйтынгавая кантрольная работа № 1

	5. Беларуская літаратурная казка, фэнтэзі і фантастыка, містыка, комікс, нон-фікшн, «зацёмкі» і інш.					[12]	
4.	Тэндэнцыі развіцця сучаснай беларускай драматургіі	6	6	12			
4.1.	Тэматычная разнастайнасць беларускай драматургіі	4	4	6			
	1. Агульныя тэндэнцыі развіцця нацыянальнай драматургіі. 2. Узмацненне ўвагі да набыткаў сусветнага драматургічнага і тэатральнага мастацтва. 3. Традыцыі нацыянальнай і сусветнай драматургіі ў п'есах з гістарычнай тэматыкай. 4. Інтэрпрэтацыя рэальных гістарычных падзей і асоб у драмах. 5. Надзённыя канфлікты жыцця, спецыфіка іх вырашэння ў творах сучасных драматургаў.	4	4	6	Камп'ютарная прэзентацыя № 4.	[1] [2] [3] [5] [7]	Напісанне рэцэнзій
4.2.	Жанравыя багацце сучаснай беларускай драматургіі	2	2	6			
	1. Новыя жанравыя формы ў сучаснай беларускай драматургіі (п'еса-прытча, п'еса-фантазмагорыя, п'еса-містыфікацыя, п'еса-казка для дарослых і інш). 2. Тэатр абсурду: трансфармацыя рэальнасці, спалучэнне несумяшчальнага, алагічныя паводзіны герояў у п'есах. 3. Перапрацоўка вядомых сюжэтаў, матываў, вобразаў у рымэйках.	2	2	6	Гісторыя беларускай літаратуры ХХ стагоддзя : у 4 т. Т. 4, кн. 1–3.– Мінск : Бел. навука, 2002–2015.	[1] [2] [3] [5] [7]	Калёквіум
5.	Сучасная рускамоўная літаратура Беларусі	4	6	12			
	1. Узровень даследавання рускамоўнай літаратуры Беларусі. Роля і месца яе ў літаратурным працэсе. 2. Проза А. Андрэева, Э. Скобелева, А. Паповай, М. Ляшук, Я. Таганавы, М. Чаргінца і інш. 3. Рускамоўная паэзія: жанрава-стылявая разнастайнасць (В. Блажэнны, К. Міхеева, В. Паліканіна, А. Скарынкін, В. Бурлак і інш.). 4. Рускамоўная драматургія на мяжы ХХ–ХХІ стст. (А. Папова, А. Дзялендзік, К. Сцешык, П. Пражко і інш.).	4	6	12	Гісторыя беларускай літаратуры ХХ стагоддзя : у 4 т. Т. 4, кн. 1–3.– Мінск : Бел. навука, 2002–2015.	[1] [2] [3]	Экспрэс-апытанне Рэйтынговая кантрольная работа № 2
	Усяго ў VII семестры	24	26	60			Экзамен

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Дасаева, Т. М. Беларуская літаратура XX – пачатку XXI стагоддзя : вучэб. дапам. для студэнтаў устаноў выш. адукацыі / Т. М. Дасаева. – Мінск : Рэсп. ін-т выш. шк., 2016. – 264 с.
2. Мішчанчук, І. М. Сучасны літаратурны працэс [Электронны рэсурс] : электрон. вучэб.-метадыч. комплекс для спецыяльнасці 1-02 03 01 «Беларуская мова і літаратура» / І. М. Мішчанчук, М. С. Рак // СДО Moodle / Беларус. дзярж. пед. ун-т. – Рэжым доступу: <https://bspu.by/moodle/course/view.php?id=2857>. – Дата доступу: 02.04.2024.

Дадатковая літаратура

3. Алейнік, Л. В. Пясочны гадзіннік : літ.-крыт. арт., нарысы, рэцэнзіі, нататкі / Л. В. Алейнік. – Мінск : Літ. і Мастацтва, 2010. – 248 с.
4. Бельскі, А. І. Сучасная літаратура Беларусі : дапам. для настаўнікаў / А. І. Бельскі. – Мінск : Аверсэв, 2000. – 127 с.
5. Бязлепкіна, А. П. Разам і паасобку: таварыства «Тутэйшыя» : гісторыя, асобы, жанры / А. П. Бязлепкіна ; навук. рэд. Л. Д. Сінькова. – Мінск : Беларус. кнігазбор, 2003. – 162 с.
6. Васючэнка, П. Сучасная беларуская драматургія : дапам. для настаўнікаў / П. Васючэнка. – Мінск : Маст. літ., 2000. – 158 с.
7. Кісліцына, Г. Новая літаратурная сітуацыя: змена культурнай парадыгмы / Г. Кісліцына ; НАН Беларусі, Ін-т літ. ; навук. рэд. В. П. Жураўлёў. – Мінск : Логвінаў, 2006. – 206 с.
8. Кісліцына, Г. Культурны градыент: ідэі, маніфесты, кірункі беларускай літаратуры на мяжы XX–XXI стагоддзяў / Г. М. Кісліцына ; НАН Беларусі, Цэнтр даслед. беларус. культуры, мовы і літ. ; навук. рэд. І. В. Саверчанка. – Мінск : Права і эканоміка, 2015. – 344 с.
9. Літаратура пераходнага перыяду : тэарэт. асновы гіст.-літ. працэсу / М. А. Тычына [і інш.] ; НАН Беларусі, Ін-т літ. – Мінск : Беларус. навука, 2007. – 361 с.
10. Штэйнер, І. Ф. Сповідзь перад Богам і людзьмі: беларуская паэзія на стыку тысячагоддзяў : манаграфія / І. Ф. Штэйнер. – Гомель : Сож, 2007. – 174 с.
11. Шаўлякова-Барзенка, І. Рэстаўрацыя шчырасці : літ.-крыт. канструктар / І. Шаўлякова-Барзенка. – Мінск : Логвінаў, 2005. – 144 с.
12. Энцыклапедыя для школьнікаў і студэнтаў : у 12 т. / рэдкал.: В. У. Ваніна (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : Беларус. Энцыкл., 2009– . – Т. 8 : Беларуская літаратура. – 2019. – 496 с.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ І ВЫКАНАННІ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Самастойная работа студэнтаў па вучэбнай дысцыпліне «Сучасны літаратурны працэс» арганізуецца дэканатамі, кафедрамі, выкладчыкамі ўстаноў вышэйшай адукацыі ў адпаведнасці з Палажэннем аб самастойнай рабоце студэнтаў.

Самастойная работа студэнтаў прадугледжвае выкананне кантрольных прац, падрыхтоўку прэзентацый, рэфератаў, дакладаў па вызначанай тэматыцы, канспектаванне і рэферыраванне навуковай літаратуры.

ПЕРАЛІК ЗАДАННЯЎ І КАНТРОЛЬНЫХ МЕРАПРЫЕМСТВАЎ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

№ п/п	Назва тэмы	Колькасць гадзін на СРС	Заданні	Форма выканання
1.	Сацыякультурная сітуацыя 1990–2020-х гадоў.	12	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя літаратуразнаўчыя тэксты. Зрабіць параўнанне твораў прадстаўнікоў трох літаратурных аб'яднанняў.	Вусная праверка атрыманых ведаў, індывідуальная гутарка, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
2.1.	Жанрава-тэматычная разнастайнасць беларускай паэзіі.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя літаратуразнаўчыя тэксты. Напісаць анатацыю да паэтычнага зборніка (на выбар).	Вусная праверка атрыманых ведаў, індывідуальная гутарка, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
2.2.	Сучасны паэтычны эпас: дынаміка развіцця.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя літаратуразнаўчыя тэксты. Напісаць рэцэнзію на адну з сучасных паэм.	Вусная праверка атрыманых ведаў, індывідуальная гутарка, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
3.1.	Тэматычнае багацце беларускай прозы.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Выканаць аналіз прапанаваных твораў, кіруючыся метадычнымі парадамі.	Вусная праверка атрыманых ведаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
3.2.	Беларуская проза XXI стагоддзя: жанрава-стылёвыя пошукі.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя літаратуразнаўчыя	Вусная праверка атрыманых ведаў,

			тэксты. Падрыхтаваць рэцэнзію на празаічны твор (на выбар).	тэсціраванне ў СДН MOODLE.
4.1.	Тэматычная разнастайнасць беларускай драматургіі.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя літаратуразнаўчыя тэксты. Падрыхтаваць прэзентацыю па тэме « <i>Тэматычная разнастайнасць беларускай драматургіі</i> ».	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка прэзентацый, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
4.2.	Жанравае багацце сучаснай беларускай драматургіі.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Падрыхтаваць вусныя выказванні па тэмах: 1. Сучасны беларускі тэатр. 2. Рымейк як жанр літаратуры.	Вусная праверка атрыманых ведаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
5.	Сучасная рускамоўная літаратура Беларусі.	12	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Падрыхтаваць вусныя выказванні па тэмах: 1. Жанравыя пошукі рускамоўнай паэзіі. 2. Тэматычны дыяпазон рускамоўнай прозы.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
	УСЯГО	60		

ПЕРАЛІК РЭКАМЕНДАВАНЫХ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ КАМПЕТЭНЦЫЙ СТУДЭНТАЎ

Для бягучага кантролю і самакантролю па вучэбнай дысцыпліне «Сучасны літаратурны працэс» прапануюцца:

- пытанні, змест якіх актуалізуе назапашаны раней вопыт;
- пытанні, змест якіх дазваляе выявіць базавыя веды студэнтаў;
- пытанні, змест якіх дазваляе вызначыць ступень сфарміраванасці тэарэтычных і эмпірычных ведаў па вучэбнай дысцыпліне;
- практычныя заданні;
- тэставыя заданні, якія дазваляюць ажыццяўляць бягучы кантроль;
- рэфераты па асобных тэмах практычных заняткаў;
- тэмы для самастойнай работы студэнтаў;
- пытанні і заданні да экзамену.

Рэкамендаваная форма прамежкавай атэстацыі – экзамен.

ПРЫКЛАДНЫ ПЕРАЛІК ПЫТАННЯЎ ДА ЭКЗАМЕНУ

1. Месца і роля мастацкай літаратуры ў сучасным свеце. Літаратура XXI ст.: стан і перспектывы развіцця.
2. «Цэнтр і перыферыя» ў культуры: маргінальнасць як фактар развіцця літаратуры XX ст. Пераасэнсаванне асобы аўтара ў літаратурным працэсе.
3. Постмадэрнізм як комплекс філасофскіх, навукова-тэарэтычных і эстэтычных з'яў. Асаблівасці постмадэрнісцкага тэксту.
4. Сацыякультурная сітуацыя на Беларусі ў 1990–2010-х гг.
5. Нацыянальныя літаратурныя суполкі 1980–1990-х гг.: «Тутэйшыя», «Таварыства вольных літаратараў», «Бум-Бам-Літ».
6. Тэма ваеннага мінулага ў беларускай прозе (А. Адамовіч, В. Быкаў, І. Шамякін і інш.).
7. Тэма гістарычнага мінулага ў беларускай прозе (Г. Далідовіч, Л. Дайнека, В. Чаропка, А. Наварыч, У. Арлоў, К. Тарасаў, І. Шамякін, В. Іпатава і інш.).
8. Карціны вясковага жыцця ў творах А. Федарэнкі, А. Жука, В. Казько У. Гніламедава, Г. Марчука, Х. Лялько (на выбар).
9. Экалагічная тэматыка твораў А. Жука, І. Пташнікава, І. Шамякіна, А. Федарэнкі і інш.
10. Чалавек і прырода, страчанае іх адзінства як асноўная праблема творчасці В. Казько («Выратуй і памілуй нас, чорны бусел»).
11. Адлюстраванне урбанізаванага жыцця і побыту ў праявічых творах А. Асташонка, А. Казлова, Г. Багданавай, Ю. Станкевіча.
12. Тэма горада, вобраз інтэлігента-гараджаніна ў першым пакаленні ў творах А. Глобуса, А. Асташонка і інш.
13. Дэтэктыўны жанр у сучаснай беларускай літаратуры (на прыкладзе твораў Г. Марчука, М. Чаргінца, Л. Рублеўскай, Т. Сабоцкай, М. Адамчыка, М. Клімковіча).
14. Сучасная «жаночая» проза (аналіз твораў А. Брава, В. Куртаніч, Н. Бабінай ці інш.).
15. Тэматычнае багацце сучаснай беларускай паэзіі (на прыкладзе твораў 2 – 3 аўтараў).
16. Умоўныя і фантастычныя сітуацыі, вобразы, літаратурныя рэмінісцэнцыі і алюзіі ў творах А. Федарэнкі «Рэвізія», «Смута, альбо 12 фантазій на адну тэму» і інш.
17. Жанравая разнастайнасць сучаснай беларускай паэзіі. Нетрадыцыйныя аўтарскія жанры і жанравыя формы.
18. Публіцыстычны пачатак і спосабы яго выяўлення ў вершах П. Панчанкі, М. Танка, Н. Гілевіча, Г. Бураўкіна, А. Вярцінскага і інш.
19. Адлюстраванне трагедыійных перыпетый XX ст. у сучаснай паэзіі (П. Панчанка, С. Грахоўскі і інш.).
20. Гістарычная тэма ў сучаснай беларускай паэзіі (М. Танк, В. Шніп, Р. Баравікова, А. Пісьмянкоў і інш.).

21. Сучасная пейзажная лірыка, вострае экалагічнае гучанне вершаў пра прыроду (М. Танк, С. Законнікаў, М. Башлакоў, М. Мятліцкі і інш.).

22. Беларуская міфалогія ў творах М. Танка, Р. Барадуліна, А. Мінкіна, А. Сыса і інш.

23. Інтэлектуальна-філасофская плынь у паэзіі: М. Танк, С. Дзяргай, А. Русецкі, У. Караткевіч, А. Вярцінскі, П. Макаль, А. Разанаў, Г. Булыка і інш.

24. Лірыка кахання Г. Бураўкіна, Р. Баравіковай, Л. Дранько-Майсюка, І. Багдановіч і інш.: адметнасці лірычнага героя.

25. Біблейска-філасофскія і экзістэнцыяльныя матывы ў сучаснай беларускай паэзіі.

26. Беларуская паэма на сучасным этапе. Разнастайнасць мастацкіх форм, жанравыя кантамінацыі, праблемна-тэматычная сінтэзнасць.

27. Асэнсаванне наступстваў чарнобыльскай трагедыі ў паэме Я. Сіпакова «Одзіум». Паэмы ў прозе Я. Сіпакова «Хата», «Ахвярны двор», «Услед за травой», «З чужымі багамі» (1 на выбар).

28. Драматызацыя паэмнага жанру: творы А. Лойкі, Р. Баравіковай, Л. Рублеўскай, У. Скарынкіна і інш.

29. Агульныя тэндэнцыі развіцця нацыянальнай драматургіі.

30. Новыя жанравыя формы ў сучаснай беларускай драматургіі (п'еса-прытча, п'еса-фантазмагорыя, п'еса-містыфікацыя, п'еса-казка для дарослых і інш.).

31. Інтэрпрэтацыя рэальных гістарычных падзей і асоб у драмах А. Дударова («Князь Вітаўт», «Палачанка», «Чорная панна Нясвіжа», «Усяслаў Чарадзея», «Крыж»).

32. Інтэрпрэтацыя рэальных гістарычных падзей і асоб у драмах А. Петрашкевіча («Прарок для Айчыны», «Наканавана быць прарокам») і У. Бутрамеева («Страсці па Аўдзею»).

33. Надзённыя канфлікты жыцця, спецыфіка іх вырашэння ў творах А. Дударова («Парог»), А. Федарэнкі («Багаты кватарант»), М. Матукоўскага («Бездань», «Калізей») і Г. Марчука («Блудны сын і Варвара», «Люцікі-кветачкі») (2–3 на выбар).

34. Трансфармацыя рэальнасці, спалучэнне несумяшчальнага, алагічных паводзінаў герояў у п'есах М. Арахоўскага («Ку-ку», «Лабірынт»), І. Сідарука («Галава») і інш.

35. Перапрацоўка вядомых сюжэтаў, матываў, вобразаў у сучаснай драматургіі.

36. Тэматычная і жанравая разнастайнасць рускамоўнай прозы А. Андрэева, Э. Скобелева, А. Паповай, М. Чаргінца і інш.

37. Рускамоўная паэзія: жанрава-стылёвая разнастайнасць (В. Блажэнны, В. Паліканіна, А. Скарынкін, В. Бурлак і інш.).

38. Рускамоўная драматургія на мяжы XX – XXI стст. (А. Папова, А. Дзялендзік і інш.).

ПРЫКЛАДЫ КАМПЕТЭНТНАСНА-АРЫЕНТАВАНЫХ ЗАДАННЯЎ

1. Прачытайце ўрывак з мастацкага тэксту. Вызначце аўтара, назву, жанр, ахарактарызуйце асаблівасці паэтыкі. Да якога кірунку можна аднесці твор? Чаму?

Лагацкі прачнуўся як бы ад нейкага штуршка: усё адбылося ненатужна і лёгка. Колькі часу ён ляжаў, не расплюшчваючы вачэй. Тое няўлоўнае і хісткае, што яшчэ лунала над ім, было, напэўна, успамінам аб сне. Сон адыходзіў у святле, у пахах, у струменнасці ветру. Нібыта стала над нейкім возерам у духмянай парнасці сонца. Пахлі сосны, узнімаўся над вадою блакітны вецер, і такі звонкі і чысты чуўся на беразе смех. Як хораша, як лёгка! Вось нібыта Лагацкі бяжыць да вады – як прыемна жвір халадзіць босыя ногі, як засцілае вочы блакітны вецер!

2. Назавіце аўтара, назву, жанр, ахарактарызуйце асаблівасці паэтыкі ўрыўка. У чым заключаецца наватарства аўтара?

Днём ужо, едучы на футбол, я выскачыў з тралейбуса на плошчы. Пякло сонца. Трава ў пракосах завяла. Па пракосах чорныя, аж бліскучыя, жвава скакалі шпакі. Пахла сенам. Вялізны і шумны ляжаў навокал горад. На плошчы па-лугавому, па-летняму пахла сенам.

Я павярнуўся і паціху пайшоў тратуарам, і тут, на тратуары, раптам таксама ўбачыў сена – невядома кім растрэсены клок падсохлага сена. Па-лугавому, па-летняму пахла сенам. «Сена на асфальце, – падумаў я, – сена на асфальце...».

Быццам доўга я шукаў нечаму слова і раптам яго знайшоў.

«Сена на асфальце, – узрадавана думаў я. – Вёска ў горадзе...».

3. Прачытайце ўрывак з мастацкага тэксту. Вызначце аўтара, назву, жанр, ахарактарызуйце асаблівасці паэтыкі. Згадайце, у праграму па беларускай літаратуры якога класа ўваходзіць твор?

Ідуць ужо халады, бяруцца прымаразкі – ападаюць інеем сырыя туманы. Чарсцвее зямля, і цёмным, ільсняна халодным зяленівам б'е ў вочы парадзелая пры дарозе трава. Ужо выпетрала зябліва, пасівела ў гародчыках і пазванчэла бадыллё, і панішчымнела паветра. Неба ўдзень ужо ніжэй прыпадае, ціснецца да зямлі. Яшчэ выганяюць на пашу кароў – далей ад вёскі, у лес. Пад вечар жывёла не хоча вяртацца ў хлеў, цяляе адбіцца ў прапахлае бульбоўнікам і сцюдзёным капусным водарам поле.

І вечарамі, і ўранку марозліва, хмельна, бы першаком, пахне ў наваколлі дымам.

Такою парою ў вёсках свяжуюць вепрукоў.

Мне даўно хацелася напісаць адно апавяданне і назваць яго так: «Смаленне вепрука». Цяпер я ведаю, што, бадай, не напішу: баюся, каб тое, пра што хацеў напісаць, не прыцішылася няўзнак, а то і не згубілася там, у здзейснай пісаніне, а яно ж мне самае важнае. Дык навошта ж тады

згадваю і навошта пішу? Мне проста падумалася, што, можа, усё ж абзавецца на астачу нейкай логікай тое, што тут раскажу. Паглядзім.

4. Прачытайце ўрывак з мастацкага тэксту, да якой тэмы ён належыць, што новага ўнёс аўтар у яе раскрыццё? Вызначце аўтара, назву, жанр, ахарактарызуйце асаблівасці паэтыкі.

Васкевіч не бачыў маці з самага верасня. Божа, як яна за гэтыя месяцы пастарэла! Як паменела ростам!..

Скінула хустку, толькі цяпер абабіла каля парога мокрая ад расталага снегу боцікі, зняла жоўтае асенняе паліто з жорсткім каўнерыкам, падоранае ёй некалі нявесткаю, якое маці апранала толькі ў «людзі» – едучы ў горад або, як цяпер, ходзячы на сваю работу. Яна працавала прыбіральшчыцаю на заводзіку пад горадам, радаю была, што ўжо на пенсіі, а яе цэняць і не «сакрашчаюць», што хоць і капейкі плоцяць, затое работа лёгкая, усяго чатыры гадзіны ў змену, якія адрабі – і два дні дома. Антон ведаў, што, каб адрабіць гэтыя «лёгка» гадзіны, яна падымаецца ў паўпятай раніцы, корміць гаспадарку, пораецца, у палавіне шостай выходзіць і праз лес, якім яны сёння ішлі з Пульсам, спяшаецца на станцыю, адтуль дызелем едзе ў горад, з горада зноў, ужо рабочым аўтобусам, дабіраецца да заводзіка к васьмі нуль-нуль раніцы. Такім жа шляхам вяртаецца назад, у вёску.

<...>

Вось што цяпер яму казаць? Што выгналі мяне, але нічога страшнага, галоўнае, я люблю цябе, шкадую, буду слухацца, памагаць? Ды не трэба ёй ніякай помачы! Гэтая праца – адзінае, што ў яе асталося. Яна прывыкла жыць адна, есці абы-як, мала, не паліць у грубе, шкадуючы дроў, мерзці вечна, – але яна шчаслівая, бо жыве не для сябе, ведае: адзін, старэйшы сын – у блізкім горадзе, сямейны, другі вучыцца ў Мінску, гэта для іх ёй трэба недаядаць, недасыпаць... І вось заяўляецца ён, каб памагаць ёй – адбіраць занятак, які для яе само існаванне.

5. Прачытайце верш. Вызначце аўтара, тэму, ідэю, жанр. Патлумачце метафару назвы.

СОНЦАКРОПКА

Спрасоння Пярун барадаты

Сваё нецярпенне цадзіў праз зубы.

Бліскавіцы, як стараннай школьніцы,

Захацелася запісаць хоць нешта

На чыстым лістку блакіту.

Але Віхор

Быў з раніцы не ў гуморы

І сыраватай хмурынкай

Беглыя накіды сцёр таропка.

І ад нервовага тэксту

Засталася ўпэўненая сонцакропка.

Да вечара.

КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

10 (дзесяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

бездакорнае валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

выяўленая здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі;

поўнае і глыбокае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне вольна арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку, выкарыстоўваць навуковыя дасягненні іншых дысцыплін;

творчая самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, актыўны творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

9 (дзесяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі ў межах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

поўнае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

сістэматычная, актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

8 (восем) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны (метадамі комплекснага аналізу, тэхнікай інфармацыйных тэхналогій), уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна вырашаць складаныя праблемы ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, сістэматычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

7 (сем) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

вольнае валоданне тыпавымі рашэннямі ў рамках вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, удзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

6 (шэсць) балаў, залічана:

дастаткова поўныя і сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне неабходнай навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абагульненні і абгрунтаваныя высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыпавыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, перыядычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

5 (пяць) балаў, залічана:

дастатковыя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыпавыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, фрагментарны ўдзел у групавых абмеркаваннях, дастатковы ўзровень культуры выканання заданняў.

4 (чатыры) балы, залічана:

дастатковы аб'ём ведаў у межах адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, лагічны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы без істотных памылак;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні стандартных (тыпавых) задач;

уменне пад кіраўніцтвам выкладчыка вырашаць стандартныя (тыпавыя) задачы;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім ацэнку;

праца пад кіраўніцтвам выкладчыка на практычных, лабараторных занятках, дапушчальны ўзровень культуры выканання заданняў.

3 (тры) балы, не залічана:

недастаткова поўны аб'ём ведаў у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веданне часткі асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, выклад адказу на пытанні з істотнымі, лагічнымі памылкамі;

слабое валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, некампетэнтнасць пры вырашэнні стандартных (тыпавых) задач;

няўменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

2 (два) балы, не залічана:

фрагментарныя веды ў рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веды асобных літаратурных крыніц, рэкамендаваных вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

няўменне выкарыстоўваць навуковую тэрміналогію вучэбнай дысцыпліны, наяўнасць у адказе грубых, лагічных памылак;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

1 (адзін) бал, не залічана:

адсутнасць ведаў (і кампетэнцый) у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі, адмова ад адказу, адсутнасць на атэстацыі без уважлівай прычыны.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
па вывучаемай дысцыпліне
з іншымі дысцыплінамі спецыяльнасці

Назва вучэбнай дысцыпліны, вывучэнне якой звязана з дысцыплінай рабочай праграмы	Кафедра, якая забяспечвае вывучэнне гэтай дысцыпліны	Прапановы кафедры аб зменах у змесце рабочай праграмы	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
«Гісторыя беларускай літаратуры мяжы XX – пачатку XXI ст.»	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Пры вывучэнні тэмы 1 «Сацыякультурная сітуацыя 1990-х – 2010-х гадоў» абапірацца на паняцці, атрыманыя на занятках па «Гісторыі беларускай літаратуры мяжы XX – пачатку XXI ст.»	20.03.2024 Пратакол № 8
«Уводзіны ў літаратуразнаўства»	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Пры вывучэнні падтэм 2.1 «Жанрава-тэма-тычная разнастайнасць беларускай паэзіі», 3.2 «Беларуская проза XXI стагоддзя: жанрава-стылёвыя пошукі», 4.2 «Жанравае багацце сучаснай беларускай драматургіі» абапірацца на паняцці, атрыманыя на занятках па «Уводзінах у літаратуразнаўства»	20.03.2024 Пратакол № 8
«Літаратурная крытыка»	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Пры напісанні водзываў і рэцэнзій абапірацца на ўменні, атрыманыя на занятках па «Літаратурнай крытыцы»	20.03.2024 Пратакол № 8